

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 315/2020-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. júla 2020 v senáte zloženom z predsedu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovéj (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]; [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a maloletej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej matkou [REDAKOVANÉ] ako zákonnou zástupkyňou, [REDAKOVANÉ], právne zastúpených advokátom Mgr. Vladimírom Šárnikom, Rožňavská 2, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 8 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Nitra v konaniach vedených pod ČVS: ORP-576/ZM-NR-2016, ČVS: ORP-1310/ZM-NR-2018 a ČVS: ORP-162/VYS-NR-2020 a postupom Okresnej prokuratúry Nitra v konaniach vedených pod sp. zn. 2 Pv 282/16/4403 a sp. zn. 1 Pv 514/18/4403 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a maloletej [REDAKOVANÉ]

[REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. marca 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovateľka v 1. rade“), [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovateľ v 2. rade“), a maloletej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „maloletá“; spolu so sťažovateľmi v 1. rade a 2. rade aj „sťažovatelia“), [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], pre namietané porušenie základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 8 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Nitra (ďalej aj „okresné riaditeľstvo PZ“ alebo „vyšetrovateľ“) v konaniach vedených pod ČVS: ORP-576/ZM-NR-2016 (ďalej len „prvé konanie okresného riaditeľstva PZ“), ČVS: ORP-1310/ZM-NR-2018 a ČVS: ORP-162/VYS-NR-2020 a postupom Okresnej prokuratúry Nitra (ďalej len „okresná prokuratúra“) v konaniach vedených pod sp. zn. 2 Pv 282/16/4403 (ďalej len „prvé konanie okresnej prokuratúry“) a sp. zn. 1 Pv 514/18/4403.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka v 1. rade podala 24. marca 2016 na svojho bývalého manžela trestné oznámenie pre trestný čin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) z dôvodu neplatenia výživného na vtedy maloletého sťažovateľa v 2. rade a maloletú.

Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti predkladajú súpis jednotlivých procesných úkonov, z ktorých vyplýva, že obvinenie proti bývalému manželovi sťažovateľky v 1. rade pre uvedený trestný čin vzniesol vyšetrovateľ okresného riaditeľstva PZ uznesením ČVS: ORP-576/ZM-NR-2016 z 9. mája 2016. Toto uznesenie bolo zrušené okresnou

prokuratúrou. Vyšetrovateľ vzniesol obvinenie opätovne 19. júla 2016. Aj druhé uznesenie o vznesení obvinenia bolo okresnou prokuratúrou zrušené, pričom následne vyšetrovateľ uznesením z 29. novembra 2016 trestné stíhanie zastavil. Na základe podanej sťažnosti sťažovateľky v 1. rade proti uzneseniu o zastavení trestného stíhania rozhodla okresná prokuratúra tak, že jej sťažnosť uznesením sp. zn. 2 Pv 282/16/4403 z 9. januára 2017 zamietla.

Uvedené uznesenie okresnej prokuratúry napadla sťažovateľka v 1. rade podnetom a opakovaným podnetom, o ktorých rozhodovali Krajská prokuratúra v Nitre (ďalej len „krajská prokuratúra“) a Generálna prokuratúra Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“).

3. Sťažovateľka v 1. rade ďalej uviedla, že z prípisu generálnej prokuratúry z 13. februára 2017 jednoznačne vyplývalo, že sa má pokračovať v pôvodnom trestnom stíhaní, ale okresná prokuratúra tento pokyn generálnej prokuratúry nedodržala, podnet sťažovateľky v 1. rade (podanie z 24. mája 2018, pozn.) vyhodnotila ako nové trestné oznámenie a vydala *„pokyn na začatie nového trestného konania, v dôsledku čoho bolo znovu opakované všetky procesné úkony, vrátane výsluchu sťažovateľky v 1. rade a vec bola vedená pod novým ČVS: ORP-1310/ZM-NR-2018.“*

4. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľa v ústavnej sťažnosti uviedli, že od podania trestného oznámenia sťažovateľkou v 1. rade uplynuli skoro 4 roky, pričom dodnes nebolo ukončené ani len prípravné konanie. Ide pritom o trestnú vec právne aj skutkov jednoduchú. Vyšetrovateľ spočiatku konal bez prietáhov, dozorujúci prokurátor okresnej prokuratúry *„však jeho činnosť doslova sabotoval neustálym zrušovaním uznesení o vznesení obvinenia. Sabotovanie riadneho priebehu trestného konania zo strany dozorujúceho prokurátora pokračovala aj po tom, ako Generálna prokuratúra SR dala pokyn na ďalšie vyšetrovanie, pričom dozorujúci prokurátor nezabezpečil pokračovanie v pôvodnom trestnom konaní, ale spôsobil ďalšie prietahy tým, že vydal pokyn na začatie úplne nového trestného konania...“*

Prokurátor tak úplne zlyhal pri výkone svojich dozorových povinností (§ 230 ods. 1 Trestného poriadku), keďže nielenže nedohliadal na bezprieťahové vyšetrovanie, ale naopak, aktívne vyšetrovanie brzdil.

Sťažovatelia svojím konaním k prieťahom nijako neprispeli, vyšetrovanie nemarili, nezdržiavali, všetky povinnosti si riadne plnili.

... Keďže sťažovateľka v 1. rade sa nedomohla zaplatenia zameškaného výživného... ani prostredníctvom exekúcie, iniciovala svojim trestným oznámením trestné konanie, s cieľom dosiahnuť zaplatenie výživného. V prípade tohto trestného činu teda nie je potrebné formálne uplatňovanie náhrady škody, keďže samo trestné stíhanie ma donucovací charakter po tom, čo občianskoprávne prostriedky zlyhali.

Nečinnosťou orgánov činných v trestnom konaní došlo primárne k porušeniu práva sťažovateľov na konanie bez zbytočných prieťahov garantovaného čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“.

5. Podľa sťažovateľov „orgány činné v trestnom konaní sekundárne porušili aj právo sťažovateľov na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy SR, keďže zabezpečenie výživy maloletých detí je základným predpokladom ich zdravého a harmonického vývoja.

Orgány činné v trestnom konaní sekundárne porušili aj právo sťažovateľov na majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy SR a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, keďže pohľadávka na zaplatenie zročného výživného má majetkový charakter.

Orgány činné v trestnom konaní sekundárne porušili aj právo sťažovateľov na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, keďže sťažovatelia sa podaním trestného oznámenia snažili domôcť ochrany pred dlhodobým neplnením vyživovacej povinnosti.

... Sťažovatelia sa domáhali odstránenia nečinností opakovanými podnetmi adresovanými nadriadeným stupňom prokuratúry.

S účinnosťou od 01.01.2016 však už žiaden účinný prostriedok nápravy sťažovatelia nemali, keďže zákonodarca s veľmi nekorektným a hrubo zavádzajúcim zdôvodnením

novelou č. 401/2015 Z.z. výslovne vylúčil možnosť obracať sa s podnetom na nadriadeného prokurátora vo veciach týkajúcich sa trestného konania (§ 31 ods. 5 zákona č. 153/2001 Z. z. v aktuálnom znení).“.

6. Vzhľadom na uvádzané skutočnosti sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd nálezhom takto rozhodol:

„Práva sťažovateľov:

- na konanie bez zbytočných prieťahov podľa 48 ods. 2 Ústavy SR a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd,

- na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy SR a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd,

- na majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy SR a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd,

- na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a

- na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

postupom Okresného riaditeľstva PZ Nitra a Okresnej prokuratúry Nitra v trestnom konaní ČVS: ORP-162/VYS-NR-2020 (predtým ČVS: ORP-576/ZM-NR-2016 a ČVS: ORP-1310/ZM-NR-2018), sp. zn. 1 Pv 514/18/4403 (predtým sp. zn. 2 Pv 282/16/4403) porušené boli.

Sťažovateľom sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 4.000,- € pre každého zo sťažovateľov, ktoré sú Okresné riaditeľstvo PZ Nitra a Okresná prokuratúra Nitra povinní vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresnému riaditeľstvu PZ Nitra a Okresnej prokuratúre Nitra prikazuje v trestnom konaní vedenom pod ČVS: ORP-162/VYS-NR-2020 a sp. zn. 1 Pv 514/18/4403 konať bez prieťahov.

Okresné riaditeľstvo PZ Nitra a Okresná prokuratúra Nitra sú povinní nahradiť sťažovateľom trovy právneho zastúpenia k rukám advokáta do 30 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Relevantná právna úprava

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

11. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

13. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy má každý právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

15. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

16. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

17. Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

18. Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

19. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

20. Ústavný súd konštatuje, že podanie sťažovateľov je možné kvalifikovať ako ústavnú sťažnosť podľa čl. 127 ústavy v spojení s § 42 ods. 2 písm. f) a § 122 a nasl. zákona o ústavnom súde, pričom sťažovatelia sú v konaní zastúpení kvalifikovaným právnym zástupcom v zmysle § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

21. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

22. Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o návrhu sťažovateľov smerujúcom proti postupu okresného riaditeľstva PZ a okresnej prokuratúry v prípravnom konaní, ktorým boli podľa nich spôsobené zbytočné prietahy, čím malo dôjsť k porušeniu ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a v súvislosti s tým aj k porušeniu ich základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ako aj základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na účinný právny prostriedok podľa čl. 13 dohovoru.

23. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľmi formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že je potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

24. Z už citovaného § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, II. ÚS 399/2010, IV. ÚS 51/2011, II. 59/2019, II. ÚS 193/2020).

III.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru napadnutým postupom v prvom konaní okresného riaditeľstva PZ a prvom konaní okresnej prokuratúry

25. Vychádzajúc z obsahu ústavnej sťažnosti, možno vyvodiť, že kľúčová námietka sťažovateľov je založená na názore, že orgány činné v trestnom konaní svojím postupom spôsobili prietahy v trestnom konaní, a to okresné riaditeľstvo PZ v konaní vedenom pod „ČVS: *ORP-162/VYS-NR-2020* (predtým ČVS: *ORP-576/ZM-NR-2016* a ČVS: *ORP-1310/ZM-NR-2018*)“ a okresná prokuratúra v konaní vedenom pod sp. zn. „*1 Pv 514/18/4403* (predtým sp. zn. *2 Pv 282/16/4403*)“.

26. Sťažovatelia teda napadli postup orgánov činných v trestnom konaní v období od podania trestného oznámenia sťažovateľkou v 1. rade 24. marca 2016 až do podania ústavnej sťažnosti, zastávajúc názor, že ide o spoločné trestné konanie. Ústavný súd

si pre potreby predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti zabezpečil dotknuté spisy okresného riaditeľstva PZ a okresnej prokuratúry, z ktorých je zjavné, že v danom prípade ide o dve samostatné trestné/prípravné konania.

27. Prvé konanie okresného riaditeľstva PZ a na to nadväzujúce prvé konanie okresnej prokuratúry (bod 2 odôvodnenia tohto uznesenia) začalo 24. marca 2016 podaním trestného oznámenia sťažovateľkou v 1. rade na bývalého manžela pre trestný čin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Trestného zákona. V uvedenej veci vyšetrovateľ začal trestné stíhanie a uznesením z 9. mája vzniesol obvinenie bývalému manželovi. Na základe podanej sťažnosti okresná prokuratúra unesenie o obvinení zrušila a vydala vyšetrovateľovi pokyn vo veci znovu konať a rozhodnúť. Vyšetrovateľ vzniesol obvinenie opätovne uznesením z 19. júla 2016, pričom aj toto uznesenie bolo na základe sťažnosti bývalého manžela okresnou prokuratúrou zrušené s vydaním pokynu pre vyšetrovateľa. Následne uznesením vyšetrovateľa z 29. novembra 2016 bolo trestné stíhanie zastavené z dôvodu, že skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. Uznesenie o zastavení trestného stíhania vyšetrovateľ odôvodnil tým, že zistené skutočnosti nasvedčovali tomu, že bývalý manžel si vyživovaciu povinnosť plnil podľa svojich schopností a možností, platil minimálne výživné, keďže bol nezamestnaný, nepoberal dávku v nezamestnanosti, spolupracoval s úradom práce sociálnych vecí a rodiny a nebolo preukázané, že by o predchádzajúce zamestnanie prišiel svojím zavinením. Uznesenie napadla sťažovateľka v 1. rade sťažnosťou, o ktorej rozhodla okresná prokuratúra uznesením z 9. januára 2017 tak, že sťažnosť zamietla ako nedôvodnú. Podľa záveru okresnej prokuratúry v danom prípade bolo preukázané, že skutok nie je prečinom zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Trestného zákona, pretože neboli naplnené obligatórne znaky tohto prečinu.

Sťažovateľka v 1. rade podala proti uzneseniu okresnej prokuratúry aj podnety, ktoré boli preskúmané krajskou prokuratúrou a generálnou prokuratúrou, pričom však k zrušeniu právoplatného uznesenia o zastavení trestného stíhania nedošlo. Prípisom generálnej prokuratúry č. k. IV/4 GPt 9/17/1000-13 z 13. februára 2017 bol právny zástupca sťažovateľky v 1. rade upovedomený, že trestná vec bola generálnou prokuratúrou preskúmaná, pričom nezákonnosť nebola zistená. Na základe ďalších podnetov právneho

zástupcu sťažovateľky v 1. rade z 25. mája 2017 a 10. júla 2017 boli okresnou prokuratúrou a okresným riaditeľstvom PZ preverené tvrdenia o falošnom predložení potvrdenia o hľadaní práce bývalého manžela, ktoré však neviedli k začatiu nového trestného konania.

28. Až na základe podnetu sťažovateľky v 1. rade z 24. mája 2018 doručenému generálnej prokuratúre okresná prokuratúra prípisom z 21. júna 2018 upovedomila právneho zástupcu sťažovateľky v 1. rade, že toto podanie bolo vyhodnotené ako nové trestné oznámenie, ktoré prijala a odovzdala na ďalšie konanie vyšetrovateľovi. Vyšetrovateľ začal trestné stíhanie vo veci prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Trestného zákona uznesením z 23. augusta 2018, pričom vo veci konal najprv pod ČVS: ORP-1310/ZM-NR-2018, neskôr pod ČVS: ORP-162/VYS-NR-2020 (ďalej aj „druhé konanie okresného riaditeľstva PZ“). Táto vec je vedená na okresnej prokuratúre pod sp. zn. 1 Pv 514/18/4403 (ďalej len „druhé konanie okresnej prokuratúry“). Druhé konanie orgánov činných v trestnom konaní je ďalej preskúmané v časti III.2 tohto uznesenia.

29. Doterajšia judikatúra ústavného súdu (napr. III. ÚS 109/06, I. ÚS 212/07, III. ÚS 254/2010, I. ÚS 545/2019) vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy subjektom majúcim v rámci trestného konania status poškodeného sa ustálila v tom, že poškodený v trestnom konaní, ktoré nedospelo do štádia vznesenia obvinenia konkrétnej osobe, nedisponuje možnosťou domáhať sa vyslovenia porušenia označeného základného práva (napr. I. ÚS 212/07, II. ÚS 212/07, III. ÚS 109/06). Až vznesenie obvinenia je tým momentom, ktorý dáva poškodenému v trestnom konaní možnosť uplatňovať si ochranu proti konkrétnemu možnému pôvodcovi svojho poškodenia, a teda z neho robí „vec“, na prerokovanie ktorej bez zbytočných prietáhov má nárok v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (aj v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru). Aj z konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) taktiež vplýva, že v súvislosti s ochranou práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru primeraná lehota na rozhodnutie v trestnej veci začína plynúť od obvinenia, ku ktorému spravidla dochádza

v prípravnom konaní (rozsudok EŠLP vo veci Wemhoff c. Spolková republika Nemecko z 27. 6. 1968, séria A, č. 7, bod 19).

30. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru EŠLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010). Z toho vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k porušeniu, sú vo vzťahu k označeným právam identické.

31. Podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a teda aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (III. ÚS 154/06, I. ÚS 76/03, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019). Právna neistota v trestnom konaní prípravnom na rozdiel od trestného konania súdneho sa týka toho, či orgán činný v prípravnom konaní (spravidla vyšetrovateľ) navrhne podanie obžaloby, alebo v závislosti od výsledkov dokazovania v prípravnom konaní navrhne iný spôsob konečného rozhodnutia, napríklad zastavenie trestného stíhania. K odstráneniu právnej neistoty v trestnom konaní prípravnom preto dochádza až takým rozhodnutím, ktorým sa toto konanie končí bez toho, aby pokračovalo v trestnom konaní súdnom, alebo sa vydá rozhodnutie, na základe ktorého trestné konanie prípravné právoplatne končí bez podania návrhu na obžalobu trestne stíhanej osoby (II. ÚS 85/05, II. ÚS 325/06, III. ÚS 354/08, I. ÚS 316/2014, III. ÚS 363/2018).

Ústavný súd poskytuje ochranu základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade pred okresným riaditeľstvom PZ a okresnou prokuratúrou) ešte trvalo. Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nedochádza k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný

súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie (II. ÚS 139/02, IV. ÚS 237/09, II. ÚS 290/09, IV. ÚS 42/2010)

32. Z doteraz uvedeného vyplýva, že napadnuté prvé konania okresného riaditeľstva PZ a okresnej prokuratúry boli právoplatne skončené 16. januára 2017, t. j. dňom nadobudnutia právoplatnosti uznesenia okresnej prokuratúry, ktorým bola zamietnutá sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa o zastavení trestného stíhania. Predmetné prvé konania okresného riaditeľstva PZ a okresnej prokuratúry boli teda právoplatne skončené už pred podaním ústavnej sťažnosti ústavnému súdu. V čase podania ústavnej sťažnosti už teda porušenie označených práv sťažovateľov netrvalo a konanie o ich ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom nebolo spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k označeným právam sťažovateľov. Z uvedeného je zrejmé, že vydaním uznesenia o zastavení trestného stíhania, ktoré je rozhodnutím vo veci samej, a jeho potvrdením zo strany okresnej prokuratúry boli vykonané všetky zákonom predpokladané a dovoľené úkony na odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľov.

33. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom v prvom konaní okresného riaditeľstva PZ a v prvom konaní okresnej prokuratúry odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

34. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie

ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

35. Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene [§ 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde]. V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03, III. ÚS 589/2017, I. ÚS 122/2019, II. ÚS 263/2020).

36. Napadnuté prvé konanie orgánov činných v trestnom konaní bolo právoplatne skončené 16. januára 2017. Ústavná sťažnosť sťažovateľov bola doručená ústavnému súdu až 15. marca 2020. Z uvedených skutočností jednoznačne vyplýva, že ústavná sťažnosť v časti namietajúcej porušenie základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 20 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 8 ods. 1 a čl. 13 dohovoru postupom okresného riaditeľstva PZ a okresnej prokuratúry v prvom konaní bola podaná oneskorene, t. j. zjavne po uplynutí dvojmesačnej lehoty, ktorú ustanovuje zákon o ústavnom súde na jej podanie. Vzhľadom na tieto zistenia ústavný súd odmietol túto časť ústavnej sťažnosti sťažovateľov podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene.

III.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom v druhom konaní okresného riaditeľstva PZ a v druhom konaní okresnej prokuratúry

37. Z chronológie úkonov okresného riaditeľstva PZ a okresnej prokuratúry, ako to vyplýva zo zadovážených trestných spisov, ale aj obsahu ústavnej sťažnosti

a jej príloh, vyplýva, že vyšetrovateľ začal uznesením z 23. augusta 2018 opätovne trestné stíhanie vo veci prečinu zanedbania povinnej výživy. Dňa 12. októbra 2018 vzniesol bývalému manželovi obvinenie pre trestný čin zanedbania povinnej výživy. Podstatnou skutočnosťou opätovného vznesenia obvinenia bolo zistenie, že bývalý manžel bol vyradený z evidencie uchádzačov o zamestnanie rozhodnutím úrade práce sociálnych vecí a rodiny zo 17. januára 2018 (vyšetrovateľovi oznámenie bolo doručené 6. septembra 2018). Po vykonaní prokurátorskej previerky spisu vyšetrovateľ 12. decembra 2018 vykonal výsluch bývalého manžela, sťažovateľky v 1. rade a jej právneho zástupcu a následne 3. januára 2019 postúpil Okresnému súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) žiadosť bývalého manžela o ustanovenie obhajcu v trestnom stíhaní. Okresný súd opatrením zo 7. januára 2019 ustanovil bývalému manželovi obhajcu z dôvodu, že nemá dostatočné prostriedky na úhradu trov obhajoby. Toto opatrenie bolo následne 10. mája 2019 okresným súdom zrušené z dôvodu, že bývalý manžel nepreukázal svoje majetkové pomery. Dňa 14. mája 2019 právny zástupca sťažovateľky v 1. rade podal podnet na preskúmanie postupu policajta podľa § 210 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), pričom tento podnet bol prerokovaný okresnou prokuratúrou (prípis z 10. júna 2019) a následne aj krajskou prokuratúrou a generálnou prokuratúrou. Na výsluchu vykonanom policajtom 3. septembra 2019 bývalý manžel predložil dohodu o pracovnej činnosti na dobu určitú a uplatnil si právo na bezplatnú obhajobu, pričom bez obhajcu odmietol vypovedať. Okresný súd bývalému manželovi opatrením z 3. októbra 2019 opätovne ustanovil obhajcu. V novembri 2019 okresná prokuratúra určila lehotu na skončenie prípravného konania do konca roka 2019, ktorá však dodržaná nebola. Dňa 16. decembra 2019 bola okresnému riaditeľstvu PZ doručená sťažnosť obhajcu bývalého manžela proti uzneseniu o vznesení obvinenia, o ktorej rozhodla okresná prokuratúra uznesením z 15. januára 2020 jej zamietnutím z dôvodu oneskorenosti a súčasne vydala záväzný pokyn pre okresné riaditeľstvo PZ. Na základe záväzného pokynu bol 23. januára 2020 spis v rámci okresného riaditeľstva PZ postúpený z Obvodného oddelenia Policajného zboru Zlaté Moravce Odboru kriminálnej polície Nitra (odvtedy vedený pod ČVS: ORP-162/VYS-NR-2020, pozn.). Dňa 18. februára 2020 bol okresnému riaditeľstvu PZ doručený návrh obhajcu bývalého manžela na vykonanie dôkazov a 24. februára 2020 vyšetrovateľ vykonal výsluch bývalého manžela

ako obvineného a výsluch sťažovateľky v 1. rade a oznámil aj zmenu právnej kvalifikácie na prečin podľa § 207 ods. 1 a 3 písm. a) a b) Trestného zákona. Výsluch predvolaného právneho zástupcu sťažovateľky v 1. rade sa 16. marca 2020 neuskutočnil pre celoštátne opatrenia v súvislosti so šírením ochorenia COVID-19 s tým, že nový termín výsluchu bol naplánovaný na mesiac máj, resp. jún 2020.

38. Z už uvedeného je zrejmé, že v posudzovanom prípade možno primeranosť dĺžky konania v súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru druhým konaním okresného riaditeľstva PZ posudzovať od 12. októbra 2018, keď vyšetrovateľ vzniesol obvinenie bývalému manželovi. Od tohto momentu až do podania ústavnej sťažnosti 15. marca 2020 uplynulo 17 mesiacov.

39. Z prehľadu vykonaných úkonov je zrejmé, že vo veci sťažovateľov vykonalo okresné riaditeľstvo PZ viacero procesných úkonov s cieľom dosiahnuť taký stav objasnenia prípadu, aby proti obvinenému bývalému manželovi bolo možné podať obžalobu alebo, naopak, rozhodnúť o zastavení trestného stíhania. Okresné riaditeľstvo PZ v uvedenom úseku predmetného prípravného konania priebežne konalo, pričom ústavný súd zaznamenal len krátky úsek nečinnosti v jeho postupe, a to období od marca do mája 2019. Spis bol v pravidelných intervaloch zasielaný na previerku dozorujúcej okresnej prokuratúre, ktorá nekonštatovala prietahy zo strany vo veci realizujúceho vyšetrovateľa.

Zo spisov taktiež vyplýva, že prípravné konanie v predmetnej veci bolo objektívne predĺžené aj z dôvodu, že postup vyšetrovateľa bol viackrát preskúmaný nielen pri vykonávaní dozoru okresnou prokuratúrou i krajskou prokuratúrou, ale i na základe podnetu právneho zástupcu sťažovateľky v 1. rade podľa § 210 Trestného poriadku, keď spis preskúmala aj generálna prokuratúra. Vo vzťahu k preskúmaniu podnetu bol spis predložený krajskej prokuratúre, kde sa nachádzal v období od 10. júna 2019 do 24. júla 2019. Prokurátor okresnej prokuratúry pri preskúmaní zákonnosti postupu vyšetrovateľa v predmetnej veci nezistil bezdôvodnú nečinnosť, resp. iné nedostatky v jeho postupe, ktoré by mohli byť pričítané na jeho ťarchu. Taktiež krajská prokuratúra ani generálna prokuratúra v predmetnom konaní žiadne porušenie zákonnosti v postupe okresnej prokuratúry v uvedenej veci nezistili a z ich strany neboli prijaté žiadne opatrenia.

40. Čo sa týka postupu samotnej okresnej prokuratúry, ústavný súd konštatuje, že okresná prokuratúra v posudzovanom období vykonávala dozor nad prípravným konaním riadne, aktívne a opakovane využívala svoje dozorové opatrenia, kontrolovala a usmerňovala priebeh vyšetrovania s cieľom objektívneho posúdenia skutkových okolností prípadu a dávala vyšetrovateľovi záväzné pokyny.

Okresná prokuratúra až pri previerke spisu 4. novembra 2019 prvýkrát konštatovala prieskumy zo strany vo veci realizujúceho povereného príslušníka okresného riaditeľstva PZ a aj z tohto dôvodu následne 15. januára 2020 vydala záväzný pokyn, v zmysle ktorého bol spis postúpený vyšetrovateľovi okresného riaditeľstva PZ.

41. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, z ktorej vyplýva, že nie každý zistený prieskum v súdnom konaní či inom konaní pred orgánom verejnej moci má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieskumov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Na kratšie obdobia nečinnosti orgánu verejnej moci ústavný súd spravidla prihliada len vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili celkovú dĺžku konania (I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01, II. ÚS 129/06, I. ÚS 287/2017).

Ústavný súd taktiež poukazuje na skutočnosť, že ako to z jeho doterajšej rozhodovacej činnosti vo veciach sťažovateľky v 1. rade vyplýva, na priebeh a plynulosť napadnutého prípravného konania mali vplyv aj iné súvisiace konania, a to trestné prípravné konanie vedené na okresnom riaditeľstve PZ, ako aj civilné procesy vedené na okresnom súde.

42. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že vzhľadom na postup namietaných orgánov činných v trestnom konaní vo svojom súhrne konanie nie je poznačené zbytočnými prieskummi takej intenzity, aby bolo možné po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie vysloviť porušenie označených práv; doterajší priebeh prípravného konania je zlučiteľný s obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieskumov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľov

v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

III.3 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru v druhom konaní okresného riaditeľstva PZ a v druhom konaní okresnej prokuratúry

43. V petite ústavnej sťažnosti sťažovatelia namietali aj porušenie práva na rešpektovanie rodinného a súkromného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a čl. 8 ods. 1 dohovoru a základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čo odôvodnili tým, že „*orgány činné v trestnom konaní sekundárne porušili aj právo sťažovateľov na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy SR, keďže zabezpečenie výživy maloletých detí je základným predpokladom ich zdravého a harmonického vývoja.*

Orgány činné v trestnom konaní sekundárne porušili aj právo sťažovateľov na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.“

44. Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nepatrí právo účastníka dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov, resp. toho, aby orgány verejnej moci preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania. Ústavný súd tiež vyslovil, že právo na vznesenie obvinenia a trestné stíhanie inej osoby na základe podaného trestného oznámenia alebo na podanie obžaloby proti nej na súde prokurátorom nie je súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu (napr. II. ÚS 42/00, II. ÚS 238/02, II. ÚS 28/06, III. ÚS 526/2016, I. ÚS 539/2017, II. ÚS 120/2018). Takéto základné právo nie je upravené ani v ústave, ani v Trestnom poriadku (I. ÚS 126/06, III. ÚS 16/06, IV. ÚS 17/09, II. ÚS 526/2013). Inak povedané, právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je možné vykladať tak, že by garantovalo úspech v konaní či zaručovalo právo na rozhodnutie, ktoré zodpovedá predstavám sťažovateľa.

45. Oznamovateľ vo všeobecnosti, ale ani oznamovateľ, ktorý tvrdí, že je poškodený trestným činom, nemá preto ústavou zaručené základné právo, aby na podklade jeho trestného oznámenia bolo určité konanie kvalifikované ako trestný čin a vznesené obvinenie konkrétnej osobe. Posúdenie, či je dôvod na začatie trestného stíhania alebo je potrebné prijať iné rozhodnutie v trestnom konaní, je vo výlučnej právomoci orgánov činných v trestnom konaní (napr. IV. ÚS 180/09, III. ÚS 46/2011).

46. Ústavný súd si je vedomý tradičnej doktríny, podľa ktorej trestné konanie predstavuje vzťah medzi páchatelom a štátom a ústava negarantuje právo tretej osobe, aby iná osoba bola stíhaná a odsúdená. Ústavný súd už viackrát uviedol, že orgány činné v trestnom konaní sú povinné trestné oznámenie oznamovateľa trestného činu riadne prešetriť a rozhodnúť o ňom. Sťažovateľ ako oznamovateľ trestného činu má zákonné právo domáhať sa len toho, aby sa s jeho oznámením či sťažnosťou kompetentný orgán riadne zaoberal. Nemá však nárok na to, aby výsledok konania zodpovedal jeho predstave (II. ÚS 428/2017, I. ÚS 431/2019).

47. Ústavný súd už konštatoval, že skutok (alebo určitý dej, ktorý sa odohral) sa nestáva trestným činom len preto, lebo ho za trestný čin označí poškodený. Poškodený má právo podávať opravné prostriedky v rozsahu vymedzenom Trestným poriadkom a orgány činné v trestnom konaní majú následne povinnosť sa nimi zaoberať a rozhodnúť o nich, avšak posúdenie, či skutok napĺňa alebo nenapĺňa definičné znaky trestného činu (§ 8 Trestného zákona), resp. či sú prítomné okolnosti vylučujúce jeho protiprávnosť ako jedného z definičných znakov trestného činu, je plne v ich kompetencii. Každý má síce zákonný nárok na to, aby sa jeho podaniami, návrhmi a sťažnosťami kompetentné orgány zaoberali a aby ich vybavili, avšak nikto nemá nárok na to, aby výsledok tohto vybavenia zodpovedal jeho predstave (III. ÚS 173/2018).

48. Ústavný súd poznamenáva, že sa v minulosti v niektorých prípadoch odklonil od štandardnej doktríny, podľa ktorej trestné konanie predstavuje vzťah medzi páchatelom a štátom a ústava negarantuje právo tretej osoby, aby iná osoba bola stíhaná a odsúdená. Avšak treba zároveň povedať, že k dôslednému preskúmaniu výsledkov realizovanej

trestnoprávnej ochrany pristúpil vo výnimočných prípadoch vzťahujúcich sa na akty dotýkajúce sa telesnej a duševnej integrity jedinca a ďalších základných hodnôt a esenciálnych aspektov súkromného života (pozri napr. III. ÚS 194/06), predovšetkým v prípadoch najzávažnejších trestných činov, ktoré sú svojou povahou spôsobilé zasiahnuť do práva na ľudskú dôstojnosť a do osobnostných práv jednotlivcov, napr. trestný čin obchodovania s ľuďmi (napr. III. ÚS 759/2017).

49. Európsky súd pre ľudské práva viackrát uviedol, že zlyhanie štátu pri vyšetrowaní niektorých trestných činov môže výnimočne viesť k porušeniu práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 dohovoru. Pozitívny záväzok štátu viesť účinné vyšetrowanie sa vzťahuje len na veľmi závažné zásahy do samotnej podstaty tohto práva. Takými sú predovšetkým vážne zásahy do fyzickej či psychickej integrity, ako sú napríklad prípady domáceho násillia (rozhodnutie vo veci M. T. a S. T. proti Slovensku z 29. 5. 2012, č. 59968/07, body 58 a 64), sexuálneho násillia (pohlavné zneužívanie či znásillenie, pozri napr. rozsudok vo veci X a Y proti Holandsku z 26. 3. 1985, č. 8978/80, bod 27) či fyzického násillia proti skupinám vyžadujúcim špeciálnu ochranu, ako sú napr. deti (rozsudok vo veci Remetin proti Chorvátsku z 11. 12. 2012, č. 29525/10, bod 91; podobne II. ÚS 182/2017, III. ÚS 173/2018).

50. Ústavný súd konštatuje, že v prípade sťažovateľov nejde o takýto závažný prípad. V napadnutom prípravnom konaní išlo o vyšetrowanie podozrenia zo spáchania prečinu zanedbania povinnej výživy. V tomto prípade je nutné podotknúť, že aj keď sťažovatelia nenamietajú výsledok trestného stíhania obvineného, ale namietajú, že vyšetrowanie trestného oznámenia nebolo efektívne a trvalo neprimerane dlho, v ústavnej sťažnosti žiadnym spôsobom neodôvodnili a o to viac nepreukázali, v akom rozsahu mali namietané prietřahy v prípravnom konaní zasiahnuť do ich rodinného a súkromného života.

51. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že medzi napadnutým postupom orgánov činných trestnom konaní a obsahom základného práva na súdnu ochranu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom označených práv podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a podľa čl. 8

ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by naznačovala, že po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol ústavný súd reálne dospieť k záveru, že sťažovateľmi označené práva boli v danom prípade porušené. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.4 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu v druhom konaní okresného riaditeľstva PZ a v druhom konaní okresnej prokuratúry

52. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd konštatuje, že ich porušenie sťažovatelia namietajú v priamej príčinnej súvislosti s namietaným porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

53. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného riaditeľstva PZ a okresnej prokuratúry v druhom konaní nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci nemohlo dôjsť ani k porušeniu ich základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Ústavný súd preto aj túto časť ústavnej sťažnosti odmietol pri predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.5 K namietanému porušeniu práva podľa čl. 13 dohovoru

54. Absencia účinného vyšetovania má podľa mienky sťažovateľov dôsledok aj na porušenie ich práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru. V súvislosti s tým ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej z čl. 13 dohovoru vyplýva pre fyzické osoby a právnické osoby procesné právo akcesorickej povahy mať

účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom v prípade porušenia ostatných ľudských práv chránených dohovorom (III. ÚS 38/05, II. ÚS 99/2011, I. ÚS 61/2014).

55. Ústavný súd v tejto súvislosti odkazuje na judikatúru EŠLP, podľa ktorej uplatňovanie práva vyplývajúceho z čl. 13 dohovoru musí nadväzovať na aspoň obhájiteľné tvrdenie (arguable claim) o porušení iného práva chráneného dohovorom (napr. rozhodnutie EŠLP vo veci Silver a ostatní c. Spojené kráľovstvo z 25. 3. 1983). Článok 13 dohovoru sa tak vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa jednotlivcovi podarí preukázať pravdepodobnosť tvrdenia, že sa stal obeťou porušenia práv garantovaných dohovorom (rozhodnutie EŠLP vo veci Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok z 27. 4. 1988, séria A, č. 131; ale aj III. ÚS 24/2010, IV. ÚS 325/2011, II. ÚS 26/2019).

56. Ústavný súd pri prieskume postupu okresného riaditeľstva PZ a okresnej prokuratúry nedospel k takému záveru, keďže napadnutý postup orgánov činných v trestnom konaní nesignalizuje žiadnu možnosť priamej príčinnej súvislosti s možným porušením práva sťažovateľov mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom podľa čl. 13 dohovoru.

57. Keďže ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia práva podľa čl. 13 dohovoru, odmietol aj túto časť ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

58. Nad rámec uvedeného v súvislosti s námietkou sťažovateľov, že od 1. januára 2016 nemali žiaden účinný prostriedok nápravy podľa Trestného poriadku, ústavný súd v prvom rade upriamuje pozornosť na príkaz generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. 11/2019 z 28. novembra 2019 o postupe prokurátorov pri vybavovaní žiadostí o preskúmanie zákonnosti v predsúdnom trestnom konaní (ďalej len „príkaz generálneho prokurátora“) vydaný na základe § 10 ods. 2 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“), ktorý v zmysle svojho čl. 1 upravuje postup prokurátora pri vybavovaní

podania, ktorým sa podávateľ domáha preskúmania zákonnosti rozhodnutia vydaného v predsúdnom konaní alebo preskúmania zákonnosti postupu prokurátora v predsúdnom konaní vrátane postupu spočívajúceho v preskúmaní postupu policajta v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania podľa Trestného poriadku alebo odstránenia priesťahov prokurátora v predsúdnom konaní a ktoré nie je možné považovať za opravný prostriedok alebo iné podanie podľa Trestného poriadku. V zmysle čl. 3 ods. 3 príkazu generálneho prokurátora sa podľa tohto príkazu postupuje, ak je žiadosť podaná obvineným, jeho obhajcom, poškodeným, jeho splnomocnencom, oznamovateľom, zúčastnenou osobou alebo osobou, ktorá môže podať opravný prostriedok v trestnom konaní.

Z už uvedeného prehľadu procesných úkonov orgánov činných v trestnom konaní je zrejmé, že sťažovatelia uplatňovali prostriedky nápravy podľa Trestného poriadku a zákona o prokuratúre, o ktorých bolo vždy príslušnou prokuratúrou rozhodnuté.

59. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľov obsiahnutých v petite ústavnej sťažnosti.

60. Na základe uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júla 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu